

PUOLANGAN kunta
Asemakaavan muutos
Luontokartoitus

EKOTONI KY
Jari Hietaranta
2.2 2025

Sisällysluettelo

1. Tavoitteet ja menetelmät
2. Ympäristön yleispiirteet
3. Perustetut suojelualueet
4. Erityisen tärkeät elinympäristöt
5. Uhanalaisten lajien esiintyminen
6. Yhteenveto

kirjallisuus ja lähteet

Ekotoni Ky (1016290-0)

Jari Hietaranta

0400 479740, jari.hietaranta@ekotoni.fi

1. Tavoitteet ja menetelmät

Hankealueen luontotyyppejä ja kasvillisuutta selvitettiin olemassa olevan luontotiedon perusteella. Kaavoitettavalta alueelta pyrittiin selvittämään arvokkaat elinympäristöt sekä uhanalaislajiston mahdollisia esiintymiä. Arvokkailla elinympäristöillä tarkoitetaan tässä yhteydessä:

- Luonnonsuojelulain (64§), vesilain (11§) ja metsälain (10§):n suojelemia kohteita (ETE-kohteet).
- Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppejä.
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien elinympäristöistä (viitasammakko, liito-orava, lepakot).
- Muita huomionarvoisia ja uhanalaisia luontotyyppejä (Raunio ja muut (2008)).

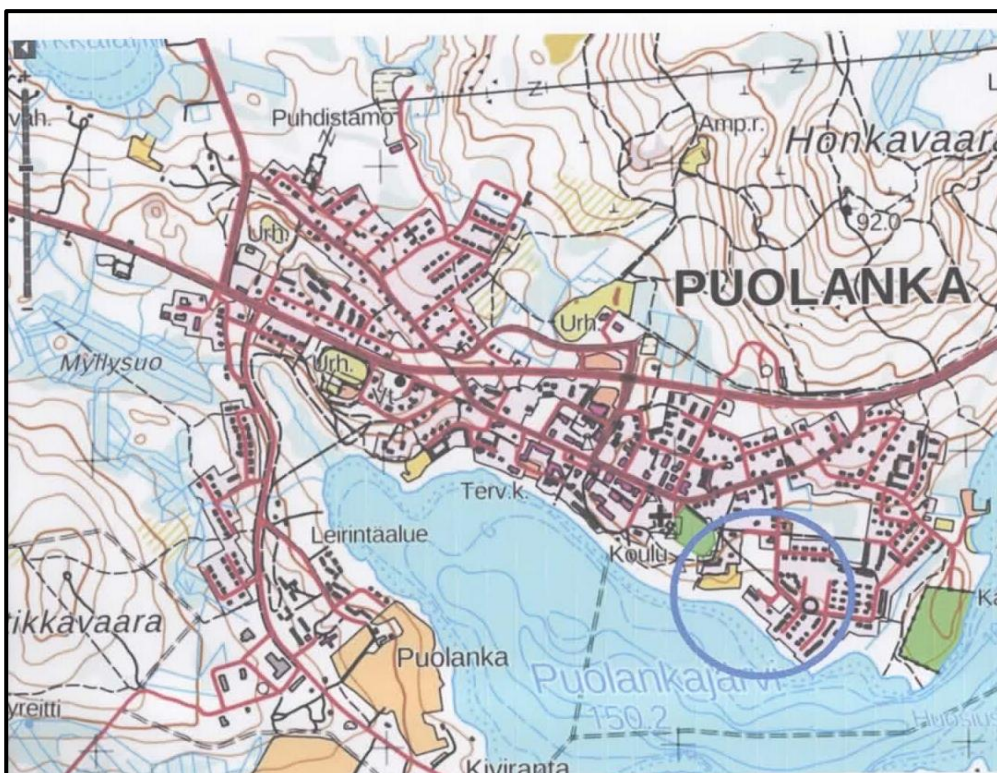
Alueen uhanalaislajiston mahdollista esiintymistä kaavoitettavalla alueella selvitettiin www.laji.fi-ympäristöhallinnon ylläpitämältä tietokannasta (useita käyntikertoja mm 24.11.2024). Lisäksi linnuston osalta käytettiin www.tiira.fi tietokantaa (ladattu 31.1.2025). Lisäksi tarkastettiin ympäristöhallinnon tietoja. <https://www.ymparisto.fi/fi/natura-2000-alueet/kiiminkijoki>. Huomiota kiinnitettiin:

- Lintudirektiivin I liitteen lajeihin.
- Luontodirektiivin IV lajien esiintymiseen alueella.
- Suomen uhanalaisuusluokitukset lajeihin alueella.
- Natura-alueisiin

Tausta-aineistona on käytetty Maanmittauslaitoksen sekä Maanmittauslaitoksen ja metsähallinnon paikkatietoikkunan kartta-aineistoja (ilmakuvat, maastokartat, valokuvat).

2. Ympäristön yleispiirteet

Suunnittelualue sijaitsee Puolangan kunnan keskustaajamassa. Puolanka kuuluu keskiboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen. Kuvassa on esitetty kaava-alueen yleispiirteinen sijainti.

Kuva 1. Kartoitusalueen (ympyrä) sijainti Puolangan keskustassa.

Asemakaava-alueella Sudenpolun, Halmekadun ym. ympäristössä on hoidettuja pihapiirejä, joille on tyypillistä kulttuurikasvillisuus; omakotitalojen tai rivitalojen nurmialueita, ja niiden ulkopuolisia reunavyöhykkeitä, jotka ovat osittain joutomaa-alueita. Kasvillisuus on lähinnä sekoitus pihapiirien lajistoa ja heinäniittyjen lajistoa. Myös muutosalueen ympäristö on voimakkaasti ihmistoiminnan muovaamaa kulttuuriympäristöä.

Kuva 2. Tyypillinen näkymä suunnittelualueelta. Puistomaisesti hoidettua rantametsää.

Kuva 3. Tyypillistä rakennettua ympäristöä Ouluntien varrelta muutosalueen ulkopuolelta. Kasvillisuus on niukkaa.

Kookasta lehtipuustoa ei juuri esiinny. Rantavyöhykkeessä ei ollut kuin hyvin kapea rehevämmän puuston vyöhyke. Kenttäkerroksen valtalajeja metsäluontotyypeillä on mustikka, Sen lisäksi lajistossa on mm. puolukka, metsäimarre, variksenmarja, metsäalvejuuri, sananjalka, kevätpiippo, kangasmaitikka, nurminata, metsäkurjenpolvi, niittynurmikka, kylänurmikka, nurmilauha, metsälauha, timotei, nurmirölli, nurmipuntarpää jne. Kulttuurilajista mainittakoon koiranputki, ukonputki, peltolemmikki, niittyhumala, kirjopillike rohtotädyke jne.

Kuva 4. Halmekadun ympäristöä. Puusto kuvassa nuorta taimivaiheen koivikkoa.

Kuvat 5ab. Taivallahden uimarannan ympäristöä.

Kaava-alueen puustossa on etupäässä koivua, pihlajaa, pajuja (mm terijoensalavaa), Kirkkopuistikossa on runsaasti kookastakin mäntyä. Lisäksi esiintyy myös vaahteraa ja koivua. Maapuita tai pystykeloja ei esiinny lainkaan. Julkisten alueiden puustoiset alueet ovat hoidettuja metsä- tai puistoalueita tai joutomaiden ns. sekundäärimetsää. Vallitsevat metsätyypit metsäisillä alueilla ovat puolukkatyyppin (*Vaccinium*) kuivahko kangas ja hieman kosteampaa mustikka-variksenmarja-tyypin (*Myrtillus-Empetrum*) kangasta. Pääpuulajina on mänty, puuston ikä vaihtelee 20–50 vuoden välillä.

Alueen maaperä on kokonaisuudessaan tasaista, osin lajittunutta moreenia. Alueella ei ole varsinaisia geomorfologisia muodostumia. Geomorfologisesti alue lienee pohja- ja moreenia.

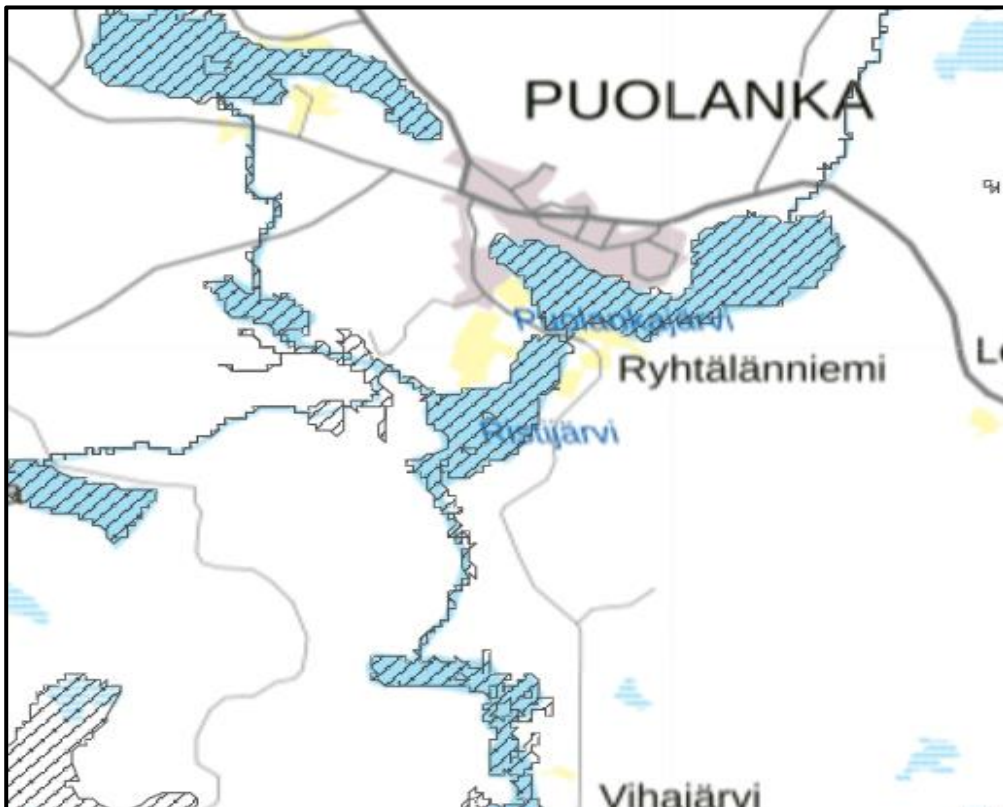
3. Perustetut suojelualueet ja Natura-alueet

Selvitysalueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu perustettuja suojelualueita, valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvia alueita tai pohjavesialueita. Sen sijaan alue rajoittuu Kiiminkijoen Natura-alueeseen. (FI1101202). Natura-alueen pinta-ala on kokonaisuudessaan 11545 ha. Alue on tyypiltään SAC.

Valjastamaton Kiiminkijoki on edustava luonnontilainen Fennoskandian jokireitti, joka pääuoma ja suurin sivu-uoma Nuorittajoki edustavat suuria turvemaan jokia. Muita merkittäviä sivu-uomia ovat keskisuuria turvemaan jokia edustavat Tilanjoki-Pirttijoki, Jolosjoki ja Vepsänjoki. Pienimmät

sivujoet ovat tyypiltään pieniä turvemaiden tai kangasmaiden jokia. Jokiuomien hydrologis-morfologinen muuttuneisuus on pääosassa uomia vähäistä.

Puolankajärvi on yksi vesistöalueen latvajärvistä. Järvi on tyypiltään pääosin (runsas) humuksinen ja matala, ja luokiteltu hyvin lyhytviipymäiseksi järveksi. Kiiminkijoen valuma-alue on suhteellisen harvaan asuttua maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Ojitusten osuus koko valuma-alueesta on 30 %. Ojituksiin liittyneet perkaukset ovat muuttaneet purojen luonnontilaa. Noin 60 % Kiiminkijoen valuma-alueen maa-alasta on metsätalouksikäytössä, peltoa on 2,8 %. Vesistön luonnontilaa on muutettu myös uittoa varten. Uitto Kiiminkijoen loppui vuonna 1958

Kuva 10. Osa Kiiminkijoen Natura-alueesta. Ote ympäristöhallinnon karttatietopalvelusta.
Lähde: <https://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html>.

Kiiminkijoen valuma-alueella sijaitsee monia Natura-verkoston ja valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Valuma-alueella on 14 valtakunnallisen soidensuojelun perusohjelman kohdetta sekä neljä harjunsuojeluohjelman ja kaksi lintuvesiensuojeluohjelman kohdetta. Suojeluohjelmien kohteista laajin on soidensuojelun perusohjelmaan ja Natura-verkoston kuuluva Olvassuon-Leväsuon-Näätäsuon alue. Project Aqua-ohjelman mukaan Kiiminkijoen suojelun tavoitteena tulee olla joen luonnontilan säilyttäminen ja valuma-alueen vesitalouden ja kalakantojen ylläpitäminen mahdollisimman luonnonmukaisina.

Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla. Luontotyyppien, lajien ja populaation määrää lisätään ja elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Kiiminkijoen suojelun toteutuskeinoina ovat koskiensuojelulaki ja vesilaki.

Suojelun perusteena olevat luontotyypit

Koodi	Nimi	Pinta-ala, ha
3110	hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (Littorelletalia uniflorae)	76
3160	humuspitoiset järvet ja lammet	6048
3210	fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	11000
3260	vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa Ranunculion fluitantis ja Callitricho-Batrachium- kasvillisuutta	1100

Suojelun perusteena olevat lajit

Koodi	Laji	Tieteellinen nimi
1966	lietetatar	Persicaria foliosa

4. Erityisen tärkeät elinympäristöt

4.1 Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyypit

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain (LSL 29§) nojalla suojeltuja luontotyyppiä.

4.2 Vesilain mukaiset luontotyypit

Selvitysalueella ei ole vesilain (2:11§) mukaisia vesiluonnon suojelutyyppeihin kuuluvia kohteita.

4.3 Metsälain mukaiset luontotyypit

Selvitysalueella ei ole www.metsaan.fi tietokannan perusteella sijaitse metsälain (10§) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

4.4 Uhanalaiset luontotyypit

Selvitysalueella ei havaittu Suomessa uhanalaisiksi määriteltyjä luontotyyppiä (Raunio ja muut, 2008). Alueen metsät ovat metsätaloustoimin käsiteltyjä.

4.5 Luontodirektiivin liitteet I luontotyypit

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa luontodirektiivin liitteen I mukaisia luontotyyppiä

5. Uhanalaisten lajien esiintyminen

5.1 Kasvit

Alueelta ei ole tiedossa huomionarvoisten kasvilajien esiintymispaikkoja.

Ympäristöhallinnon Laji.fi – tietojärjestelmän tietojen perusteella. Alueelta on kartoitettu runsaasti sieni- ja jäkälälajistoa. Merkittäviä putkilokasvihavaintoja ei alueelta ole.

Kuva 11. Laji.fi-ympäristötietokannan havainnot. Putkilokasvit, sienet ja jäkälät. Havainnot 1960–2024. (Kuvakaappaus ww.laji.fi 24.11. 2024). Siniset ympyrät kuvastavat havaintopaikkaa.

Kartalla muutosalueella oleva ”numero 12” edustaa seuraavia havaintoja.

puna-ailakki – <i>Silene dioica</i>	2016-07-08
pietaryrtti – <i>Tanacetum vulgare</i>	2016-07-08
puna-apila – <i>Trifolium pratense</i>	2012-07-05
hiirenvirna – <i>Vicia cracca</i>	2012-07-05
koivunherkkutatti – <i>Boletus betulicola</i>	2002-08-07
haperot – <i>Russula</i>	2002-08-07
hapsiluikka – <i>Eleocharis acicularis</i>	1988-08-08
rantaminttu – <i>Mentha arvensis</i>	1972-07-01 - 1972-07-31
niittykissankello – <i>Campanula rotundifolia subsp. rotu.</i>	1971-08-02
niittykissankello – <i>Campanula rotundifolia subsp. rotu.</i>	1971-08-02
ahopukinjuuri – <i>Pimpinella saxifraga</i>	1960-07-01 - 1960-07-31
suikeanoidanlukko – <i>Botrychium lanceolatum</i>	1969-01-01 - 1969-12-31

Kartalla oleva ”numero 1” on havainto jättipalsamista. Siitä itään ja kaakkoon olevat havainnot ovat jättipalsami, jättiputki ja pohjanhorsma.

5.2 Erityisesti suojeltavat lajit Suomessa ja niiden esiintymispaikat

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Luonnonsuojelulain 77 §:n nojalla erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Erityisesti suojeltavat lajit ovat sellaisia uhanalaisia lajeja, joiden häviämishuhto on ilmeinen. Selvitysalueella ei tiedetä esiintyvän erityisesti suojeltavia lajeja.

5.3 Uhanalaiset lajit ja Suomen vastuulajit

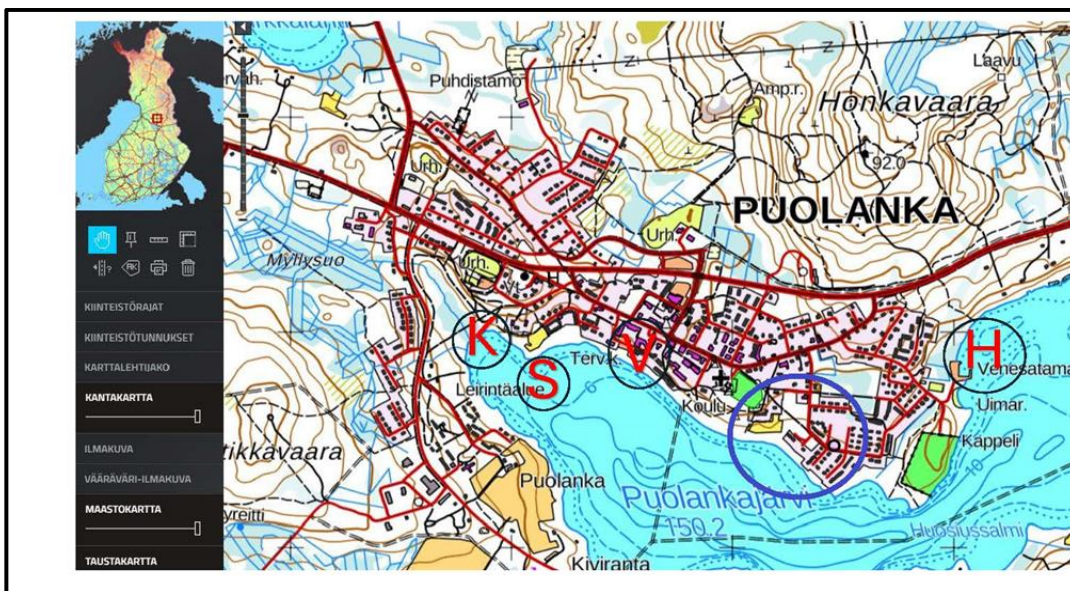
Selvitysalueella ei tiedetä esiintyvän uhanalaisiksi luokiteltuja lajeja.

5.4 Lintudirektiivin liitteen I lajit (linnut) ja Suomen uhanalaisluokituksen (UHEX) linnut

Selvitysalueella ei tiedetä esiintyvän luontosilmälläpidettäviä tai alueellisesti uhanalaisia lajeja. Alueen nykyinen luonto antaa perustellusti aiheen olettaa, että suunnittelualueen lintulajisto on tavanomaista kulttuuriympäristöjen lajistoa ja lajimäärältään melko niukkaa.

Alueen lintuhavaintoja www.laji.fi aineiston perusteella (1.1.2023-30.9.2024) olivat varis, varpunen, talitiainen, harakka, käpytikka. Havaitut lajit ovat yleisiä (LC) varpusta lukuun ottamatta, joka on viimeisimmän Suomen uhanalaisuusluokituksen mukaan erittäin uhanalainen (CR).

Tarkastelualueelta tarkastettiin myös Tiira-lintuhavaintotietokannan havainnot alueen pesimälinnustosta kolmelta viime vuodelta (ladattu www.tiira.fi -tietokannasta 31.1.2025).

Kuva 12. Pesimälinnustohavainnot vuodelta 2024.

Pesimäaikaiset havainnot 2024

S= sääksi 2 p (DIR), 17.7.2024 2p

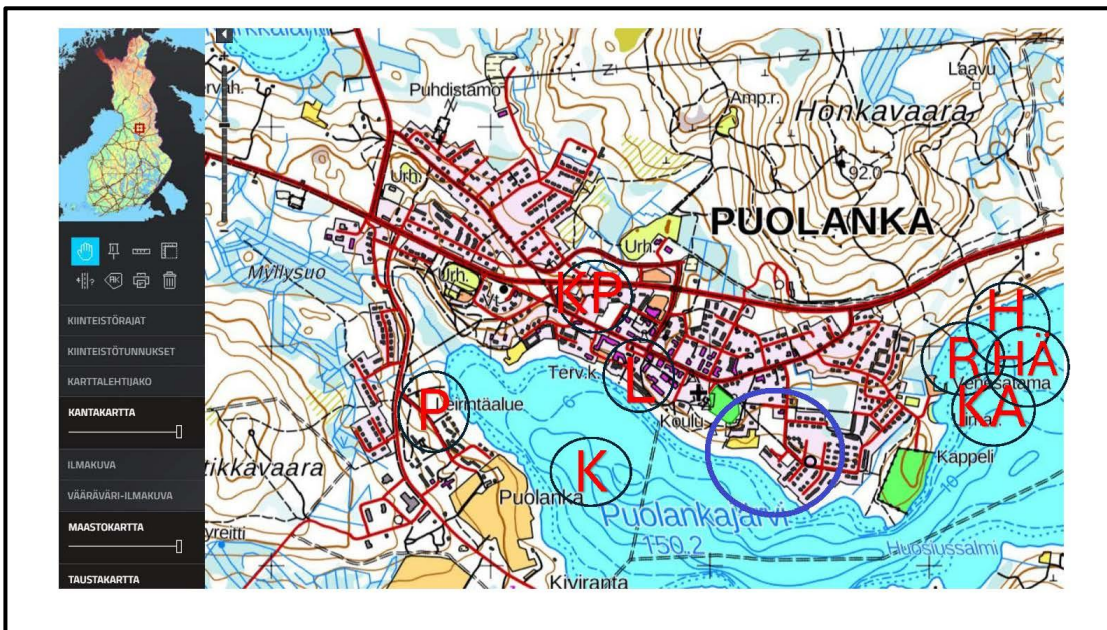
V=varpunen 1np (EN), 17.7.2024

H=härkälintu 2 p (NT), pariutuneet, 26.5.2024

K=keltävästäräkki 1 kp, 12.7.2024

Merkkien selitykset:

n=naaras, k=koiras, kiert=kiertelevä, p=paikallinen,
pysrev=pysyvällä reviirillä, DIR=direktiivilaji, EN=erittäinen
uhanalainen laji, NT=silmälläpidettävä laji, VU=vaarantunut laji

Kuva 13. Pesimälinnustohavainnot vuonna 2023.

Pesimäaikaiset havainnot 2023

K=Kuikka 2 p (DIR) 10.6.2023

HÄ=Härkälintu 2 p pysrev (NT) 10.6.2023

H=Haapana 2 p (VU, DIR)

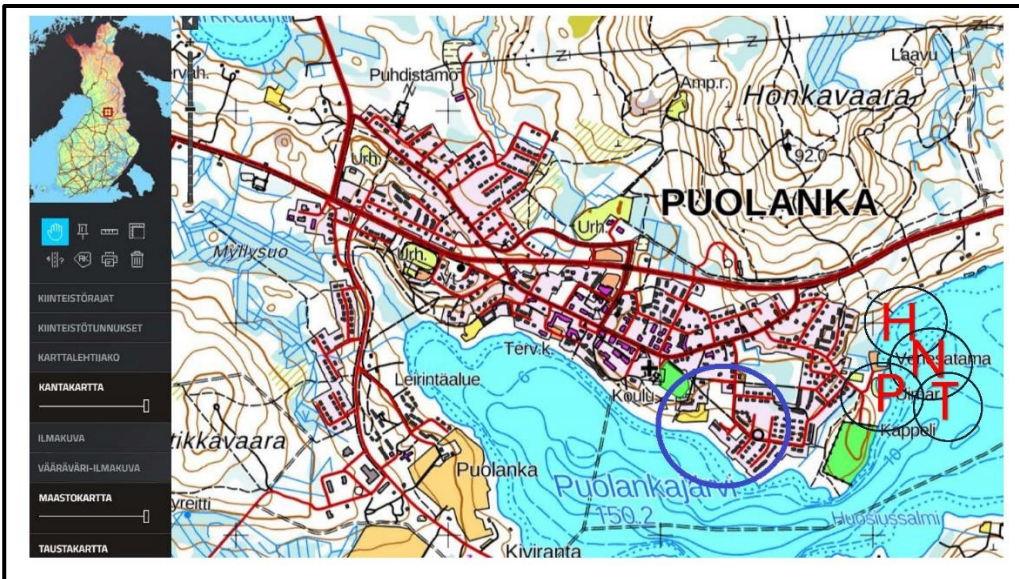
KA=Kalatiira 2 kiert 10.6.2023

R=Rantasipi 2 p pysrev 10.6.2023

KP=Käenpiika 1 p (NT) 19.6.2023

L=Leppälintu 1 p 10.6.2023

P=Pensastasku 1 p (VU) 10.6.2023

Kuva 14. Pesimälinnustohavainnot vuonna 2022.

Pesimäaikaiset havainnot 2022

H=Härkälintu 1 p (NT) 3.7.2022

N=Naurulokki (VU) 6 p 3.7.2022

P=Pikkulokki 1 p 3.7.2022

T=Törmäpääsky 10 (EN) kiert 3.7.2022

5.5 Luontodirektiivien liitteiden II ja IV lajit

Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajeille edellytetään direktiivin 12 ja 13 artiklojen mukaisesti tiukkaa suojelua, jonka avulla luontodirektiivillä tähdätään kyseisten lajien pitkäaikaiseen säilymiseen EU:n alueella. Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Tiukka suojelu edellyttää, että kyseisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat on aina säilytettävä erilaisten hankkeiden ja toimenpiteiden yhteydessä, ellei niiden hävittämiseen tai heikentämiseen ole saatu poikkeamislupaa luontodirektiivin artiklan 16 perusteilla. Yhteisön tärkeinä pitämät lajit on lueteltu joko yhdessä tai useammassa direktiivin lajiliitteessä, joilla tarkennetaan niitä lajikohtaisia suojelutoimia, joita jäsenmailta edellytetään.

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin IV(a) -liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Laji on viimeisimmän uhanalaisarvion mukaan vaarantunut (VU). Yksimielisyys vallitsee liito-oravan taantumisen syistä. Ne ovat metsien uudistamis- ja hoitotoimet, puulajisuhteiden muutokset sekä vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen (Rassi ym. 2010). Liito-oravan asema ei ole tämän mietinnön jälkeen muuttunut.

Suomen liityttyä EU:n merkittiin liito-orava unionin elinympäristödirektiivin II liitteeseen ensisijaisesti suojeltavaksi lajiksi, jonka ylläpito edellyttää erityisten suojelualueiden osoittamista ja

jonka lisääntymis- ja muiden elinalueiden hävittäminen on kielletty (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY). Suomi on Viron ohella ainoita EU:n jäsenvaltioita, joiden alueella laji esiintyy. Tästä syystä liito-orava on ns. erityisvastuulaji Suomelle. Luonnonsuojelulain 49 § tarkoittamat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat muodostavat käytännössä pesäpuut (kolopuut, risupesäpuut, pöntöt), muut liito-oravan käyttämät puut (joiden tyveltä löytyy papanoita) sekä niitä ympäröivät tarpeelliset metsän osat. Lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat siten aluemaisia ja määrittelevät sen alueen, jonka liito-orava tarvitsee lisääntyäkseen ja säilyäkseen rajatulla metsäkuviolla pitkällä aikavälillä (Hanski 2003).

Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että liito-orava elää erityisesti varttuneissa kuusisekametsissä, jossa on riittävästi lajille soveltuvia pesiä (kolopuita, risupesä tai pönttöjä) sekä ravinnoksi lehtipuita. Liito-orava on hieman oravaa pienempi, läpi vuoden harmaaturkkinen ja hyvin yöelämään sopeutunut koloissa pesivä jyrsijä. Se pesii kernaasti myös lintupöntöissä ja vaikka ullakolla. Yöelämän ja äänettömyyden takia lajista on vaikea tehdä havaintoja, ja se saattaa elää alueella jopa vuosikausia kenenkään tästä tietämättä.

Kesällä liito-orava käyttää ravinnokseen pääasiassa lehtipuiden, erityisesti haavan ja leppien, lehtiä. Syksyllä ja talvella ravintona ovat lepän ja koivun norkot sekä havupuiden, erityisesti kuusen silmut. Talveksi liito-oravat varastoivat lehtipuiden norkkoja useimmiten ravintolähteen lähistöllä kasvavien kuusten oksille. Varastoja voi löytää myös luonnonkoloista tai linnunpöntöistä.

Liito-oravan pääbiotooppina voidaan pitää vanhaa sekametsää. Se on ns. ”vanhan metsän” laji, joka tarkoittaa liito-oravan kohdalla ennen kaikkea sitä, että elinympäristövaatimukset koostuvat kokoelmasta sellaisia metsän rakenteellisia ominaisuuksia, jotka todennäköisemmin esiintyvät samalla paikalla nimenomaan luontaisen sukkessio- eli kehityskierron läpikäyneessä metsässä. Liito-orava suosii siis puustoltaan varttuneita tai iäkkäitä kuusivaltaisia metsiä, joissa on suoja tarjottavia järeitä kuusia, kolohaapoja suoja- ja pesäpaikoiksi sekä ruokailua varten lehtipuita koivuja, haapoja ja leppiä. Ruokailuun sopivat myös varttuneen kuusimetsän lähellä kasvavat lehtipuustoiset nuoret metsät, peltojen ja hakkuuaukeiden reunat sekä järvenrantalepikot. Kuopiossa tehdyissä radiolähetintutkimuksissa on havaittu, että liito-oravat voivat elää ja lisääntyä myös asutuksen lomassa olevissa metsiköissä, mikäli ne ovat pinta-alaltaan riittävän suuria (vähintään pari hehtaaria) ja puustoltaan sopivia (Mäkeläinen & Hanski, julkaisematon). Oleellisia ovat myös puustoiset kulkuyhteydet metsiköiden välillä. Liito-oravat voivat öisin käydä ruokailemassa esimerkiksi omakotialueiden pihapuissa. Jossain määrin uudet viimeaikaiset yksilömäärän arviot antavat kyllä aiheen olettaa, että laji tulee kyllä toimeen myös selvissä kasvatusmetsissä.

Levinneisyydeltään lajia voidaan pitää alueellisesti yhtenäisenä, joskin ilmeisesti ainakin paikoin melko harvalukuisena esiintyvänä lajina. Levinneisyyskuvan perusteella lajin säilyminen ei ole kovinkaan uhattuna, ei ainakaan globaalisti, sillä esiintymisalue on laaja ja kanta runsas (globaalikanta luokiteltu elinvoimaiseksi, LC). Arviot Suomen liito-oravakannasta vaihtelevat runsaasti. On todennäköistä, että esiintymisessä esiintyy syklistä vaihtelua etenkin esiintymisalueen pohjoisosissa. Suurimmat yksilömääräarviot Suomessa ovat olleet noin 140 000–150 000 naarasta ja yhtä monta urosta.

Viime aikoina liito-orava on runsastunut ja levittäytynyt uusille esiintymisalueille monissa kunnissa. Erityisesti esiintymisalueensa pohjoisosissa laji kuitenkin lienee harvinaistunut jossain määrin ja pääsyynä voidaan pitää tehokasta metsähoitoa, joka tehokkaasti poistaa pystypökkelöt ja lahoppuut sekä vanhan lehtipuuston. Liito-oravan tilannetta ei Suomessa kuitenkaan voi pitää mitenkään toivottomana. Levinneisyydeltään lajia voidaan pitää alueellisesti yhtenäisenä, joskin ilmeisesti ainakin paikoin melko harvalukuisena esiintyvänä lajina. Levinneisyyskuvan perusteella lajin

säilyminen ei ole kovinkaan uhattuna, ei ainakaan globaalisti, sillä esiintymisalue on laaja ja kanta runsas (globaalikanta luokiteltu elinvoimaiseksi, LC). Arviot Suomen liito-oravakannasta vaihtelevat runsaasti. On todennäköistä, että esiintymisessä esiintyy syklisiä vaihtelua etenkin esiintymisalueen pohjoisosissa. Suurimmat yksilömääräarviot Suomessa ovat olleet noin 140 000–150 000 naarasta ja yhtä monta urosta.

Edellä olevaan perustuen voidaan todeta, että suunnittelualue ei ole potentiaalista tai soveliaista elinympäristöä. Suunnittelualueen metsien rakenne ei vastaa liito-oravan parhaita vaatimuksia. Lisäksi kookkaat lehtipuut erityisesti haavat uupuvat kokonaan. Kookasta lehtipuustoa ei ole lainkaan. Ympäristöhallinnon www.laji.fi-tietojen (ladattu 28.11.2024) mukaan hankealueelta ei ole tehty liito-oravahavaintoja eikä potentiaalisia elinpiirejä todettu.

Viitasammakko. Viitasammakkoselvitykset toteutetaan lajin soidinaikaan keväällä huhti-toukokuussa, jolloin laji on helposti tunnistettavissa äänten perusteella. Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin IV(a) -liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Viitasammakko on myös luonnonsuojelulain nojalla asetuksella rauhoitettu laji. Viitasammakko on kuitenkin Suomessa ja koko levinneisyysalueellaan luokiteltu elinvoimaiseksi (Suomen Lajitietokeskus 2019). Suomessa viitasammakosta on havaintoja koko maasta tunturialueita lukuun ottamatta havaintojen painottuessa maan etelä- ja keskiosiin. Viitasammakko elää kosteissa ympäristöissä, kuten soilla, metsissä ja niityillä. Laji talvehtii horrostamalla mahdollisesti vesistöjen pohjissa. Lisääntymisaikaan huhti-toukokuussa lumien sulettua viitasammakoita esiintyy lammikoissa ja muissa vesistöissä (Suomen Lajitietokeskus 2023). Viitasammakoiden kutuaika on lyhyt noin kaksi viikkoa, jonka aikana koiraat pitävät erityisesti hämärän aikaan soidinääniä. Laji ja sen kutu muistuttavat ulkonäöltään ruskosammakkoa ja sen kutua.

Suunnittelualueella ei todettu viitasammakolle soveliaita vesimuodostumia. Alueella ei ole vesiuomia ja ranta-alue on kasvillisuudeltaan karua. Soita ei korttelialueella tai sen läheisyydessä. Alueelta ei ole tehty aikaisemmin viitasammakkohavaintoja (www.laji.fi: ladattu 28.11.2024).

Lepakot. Kaikki Suomen esiintyvät lepakot kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajilistaan. Luonnonsuojelulain 49 ja 77 §:n mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Näitä ovat lisääntymispaikat, muut kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat.

Suunnittelualueella ei tehty aikaisempia havaintoja lepakoista. Alueella ei ole kovin soveliaita lepakoille sopivia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (mm. kolopuut, louhikot, luolat, kallionhalkeamat ja kalliokoloja) eikä potentiaalisia ruokailualueita esiinny. Vanhoja rakennuksia ja maatilojen talousrakennuksista voi toisaalta löytyä lepopaikkoja. Esimerkiksi siipat suosivat metsäisimpiä elinympäristöjä, mutta potentiaalisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen puute indikoi, että alue ei ole soveliaista elinympäristöä.

Suunnittelualueella ei tiedetä esiintyvän luontodirektiivin IV lajeja.

6. Yhteenveto

Puolangan keskustan asemakaava-alueen luonto on tyypillistä taajamille: puhtaat luontotyytit ovat pieniä ja pirstaleisia; ne ovat lähinnä kuivahkoa tai tuoretta kangasmetsää, iältään verraten nuorta talousmetsätyypistä. Näiden puustoisten kuvioita erottavat erilaiset kulttuurikasvillisuuden alueet;

pihapiirit, puistot, joutomaat, tie- ja katuvarsien heiniköt ja pensaikot.

Selvitysalueen luonto-olojen selvitys perustui olemassa olevaan aineistoon. Selvitysalueella ei ole metsä- tai vesilain mukaisia erittäin tärkeitä elinympäristöjä, luonnonsuojelulain mukaisia luontokohteita eikä uhanalaisiksi luokiteltuja luontotyyppisiä. Alueelta ei ole myöskään tiedossa uhanalaisten lajien esiintymiä tai linnustoa. Alueen välittömässä läheisyydessä hautausmaan koillispuolen ranta-alueella on vesilinnustollista merkitystä.

Lähteet ja kirjallisuus

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) (1998). Retkeilykasvio. Luonnontie- teellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Hyvärinen Esko, Juslén, Aino, Kemppainen, Eija, Uddström, Annika, Liukko, Ulla-Maija (toim.)(2019). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 704 s.

Mäkelä, K.& Salo, P. (2023). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle, SYKE raportteja 4, 350s.

Kontula Tytti ja Anne Raunio (toim.) (2018). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018, osat 1 ja 2. Suomen Ympäristö- sarja, nro 5. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2018.

Liukko, Ulla-Maija, Heikki Henttonen, Ilpo K. Hanski, Kaarina Kauhala, Ilpo Kojola, Eeva-Maria Kyheröinen ja Janne Pitkänen (2016). Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015. Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. (1998). Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Nieminen, M.& Ahola, A. (2017). Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien esittely. Suomen Ympäristö 1, 278 s.

Ympäristöhallinnon tiedot Natura-alueista. <https://www.ymparisto.fi/fi/natura-2000-alueet/kiiminkijoki>.

Linnuston havaintorekisteri. <https://www.tiira.fi>. Tiedot ladattu 31.1 2025.

Suomen lajitietokeskuksen laji.fi palvelu, <https://laji.fi>.

Lintudirektiivin Liitteen I lajit <http://www.ymparisto.fi/print.asp?content=76059&clan=fi>

Metsäkeskuksen Erityisen tärkeit elinympäristökuviot karttapalvelu: <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/luontotietoaineistot/erityisen-tarkeat-elinymparistot> [viitattu 28.10.2024]

Finlex ajantasainen lainsäädäntö: finlex.fi/fi/laki/ajantasa/:

Luonnonsuojelulaki 1096/1996

Metsälaki 1093/1996

Vesilaki 587/2011.

WWW.sammakkolampi.fi [viitattu 28.10.2024]